

Kansalaisjärjestöjen toimet kiinteän kulttuuriperinnön vaalimisessa

Kysely

Vastaaja: Maatiainen ry
Puheenjohtaja Liisa Jääskeläinen
Vastattu 15.2.2008

1. Kuuluuko järjestönne toimintaan kiinteän kulttuuriperinnön vaaliminen (Kuvaile lyhyesti. Jos mahdollista ilmoittakaa kiinteän kulttuuriperinnön vaalimisen osuus järjestönne toiminnassa)

Kyllä.

Sääntöjen mukaan yhdistyksen tarkoituksena on ”säilyttää ja edistää kulttuurikasvien ja kotieläinten lajinsisäistä monimuotoisuutta sekä kulttuuriympäristöjen biologista monimuotoisuutta sekä levittää alan osaamista ja käytännön taitoja”.

Yhdistys

- välittää kasvien siemeniä – noin 500 lajiketta, siemenluettelo vuosittain – yhdistyksellä on siemenlupa (yhtenä noin 10:stä toimijasta Suomessa)
- järjestää kahdet taimipäivät vuosittain
- nimeää vuoden maatiaiskasvin ja - kotieläimen sekä valitsee perinnemaiseman, joita se tekee tunnetuksi mm. lehdessä ja nettisivuilla
- järjestää alan koulutusta ja tapahtumia

2. Yhdistyksen jäsenmäärä (liittomuotoisia järjestöjä pyydetään ilmoittamaan jäsenjärjestöjen luku ja henkilöjäsenten yhteismäärä)

- Yhdistyksessä oli vuoden 2007 lopussa noin 1360 jäsenmaksunsa maksanutta jäsentä.

3. Toimialueenne

- Toimialueena on koko maa. Toiminta painottuu tosiasiallisesti pääkaupunkiseudulle. Paikallisryhmä Pohjois-Karjalassa, Etelä-Savossa ja Pirkanmaalla, perusteilla Turun seudulle.

4. Miten järjestönne toiminta rahoitetaan (jäsenmaksut, lahjoitukset, valtion tuki, talkootyö. Emme tarvitse välttämättä itse lukuja vaan luonnehdintaa eri rahoitusmuotojen osuudesta)

- Tuloista karkeasti 2/3 on jäsenmaksutuloja.
- Siementoiminnan kulut katetaan osittain siementoiminnan tuloilla ja taimimyyynnillä.
- Satunnaisia pienehköjä lahjoituksia, kirjamyyntiä, arpajaistuloja.
- Runsaasti talkootyötä.
- Ei valtion tukea.
- Matkoista ja joistakin tapahtumista peritään erillisiä maksuja.

5. Onko järjestöllä jäsenlehti tai jokin muu yhteydenpitomuoto jäsenistöön? Jos on, liittyykö tiedotukseenne kulttuuriperinnön vaalimista koskevat asiat.

- Jäsenlehtenä on 4 kertaa vuodessa ilmestyvä Maatiainen.
- Vuoden alussa uusitut ja jossain määrin keskeneräiset nettisivut ovat osoitteessa www.maatiainen.fi.
- Lisäksi käytetään sähköpostia, tehdään tapahtumatiedotteita ja lähetetään - rajatuille ryhmille - jäsenkirjeitä.
- Lähes kaikki tiedotuksemme käsittelee elävän kulttuuriperinnön ylläpitoa.

6. Oletteko tehneet aloitteita paikkakuntanne hallintoelimille kiinteän kulttuuriperinnön vaalimiseksi?

- Yhdistys ei ole paikallinen.
- Esimerkki: Viime vuonna vetosimme Sukevan kyyttöjen puolesta maa- ja metsätalousministeriöön.
- Viime vuonna yritimme myös neuvotella MMM:n kanssa valtiontuesta, mutta asia jäi kesken. Sympatiaa oli, mutta emme osanneet edetä prosessissa.

7. Miten arvioitte vaikutusmahdollisuutenne tällaisissa asioissa?

- Vaikuttaminen on melko vaatimatonta. Pääasiallinen vaikuttaminen on jäsenten aktiivisuuden tukemista.
- Yhdistyksellä on edustaja geeniturvalautakunnassa ja sen kasvilajikelautakunnassa viime vuodesta lähtien ja sitä kautta saattaa avautua vaikuttamismahdollisuuksia.
- Pidämme mahdollisena, että elävän kulttuuriperinnön suojele olisi mahdollista saada entistä painavammin maataloustukiin yms.

8. Omistaako järjestönne kiinteätä omaisuutta tai arvoesineitä, jotka ovat kulttuuriperinnön kannalta arvokkaita? Jos vastaus on myönteinen, kuvailkaa tätä.

Ei.

9. Hoitaako järjestönne jonkun muun omistamaa kulttuuriperintökohdetta (rakennusta, perinnemaisemaa, puistoa tms.) tai esinekokoelmaa

Ei.

10. Antakaa ehdotuksia kansalaisjärjestöjen roolista kiinteän kulttuuriperinnön vaalimisessa.

Olisi hienoa, jos alan järjestöt tekisivät yhteisaloitteen MMM:lle, YM:lle ja OPM:lle elävän kulttuuriperinnön suojelun saamisesta suojeluvelvoitteiden piiriin. Ehkä olisi mahdollista, että elävän kulttuuriperinnön kulttuuriarvojen suojelu antaisi (EU-) Suomelle oikeutuksen käyttää kansallista rahoitusta tähän osaan viljelytuista. Maatiaiselle olisi hieno, että yhteisaloite valmistuisi vuonna 2009 eli Maatiaisien 20-vuotisjuhlavuonna. Meidän erityinen resurssimme on siemenosaaminen ja siemenlupa, jota tarvitaan maatiaishyötykasvien ja -viljalajikkeiden ylläpitotyössä.

Maatalouden erityisympäristötukimääräyksiä pitäisi muuttaa niin, että kohteiden hoidossa olisi helpompi ottaa huomioon maisemakokonaisuudet. Pitäisi tulla mahdolliseksi, että viljelijä voisi teettää maiseman hoitotyön ulkopuolisella, esimerkiksi yhdistyksellä. Kulttuurihistoriallisesti merkittävien rakennusten hoitosuunnitelmiin pitäisi sisällyttää myös pihapiirin hoitosuunnitelma ja siitä aiheutuvat kustannukset.

Arvokkaimpien maatiaiskantojen ylläpidosta pitäisi tehdä suunnitelmat, joilla samalla tuetaan perinnetilojen, eräiden museoiden ja arvokkaiden perinnemaisemakohteiden hoitoa. Tälle toiminnalle pitäisi saada asiallinen ja pitkäjänteinen rahoitus.